MONITORIZAREA EVALUĂRII REZULTATELOR ÎNVĂȚĂRII ÎN CADRUL CURRICULUMULUI ȘCOLAR

MONITORING THE ASSESSMENT OF LEARNING OUTCOMES WITHIN THE SCHOOL CURRICULUM

CZU: 373.091.26:373.016 **https://doi.org/10.59295/dccce2025.16**

Valeria BOTEZATU
ORCID: 0000-0001-9034-8825
E-mail: valeria.botezatu@usm.md
Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău, Republica Moldova

Abstract: *The article aims to identify and formulate relevant indicators for monitoring the assessment of learning outcomes, with reference to curricular products. The starting point is the central role of the curriculum, seen both as a set of prescribed intentions and contents, and as teaching–learning–assessment practices. The research methodology focused on content analysis of key curricular documents – subject curricula and methodological guides – with emphasis on how they integrate aspects related to assessment. The analysis led to the formulation of a set of quantitative and qualitative indicators, with transversal applicability, which can support the development of an operational framework for monitoring the evaluated curriculum. The results highlight the importance of balancing the quantitative dimension (number of tools, frequency, diversity) with the qualitative one (coherence between objectives and assessment, relevance of feedback, adequacy of tasks) in ensuring effective evaluation. The conclusions emphasize the need to use these indicators as tools for self-regulation and continuous optimization of the teaching process.*

Keywords: *curriculum, evaluation, indicator, monitoring, learning outcomes.*

INTRODUCERE

Curriculumul reprezintă nucleul oricărui sistem educaţional, deoarece constituie cadrul de referinţă prin care se exprimă finalităţile educației și direcțiile fundamentale ale procesului de învățământ. Conform UNESCO Institute for Statistics, curriculumul este definit ca

„proiectarea, planificarea şi organizarea în succesiune logică a proceselor de predare şi învăţare. El include o declaraţie a scopului, conţinuturile, activităţile şi practicile de învăţare, precum şi modalităţile de evaluare a realizărilor elevilor" [1].

În cadrul proiectului OECD *Future of Education and Skills 2030*/2040 [2], curriculumul este înţeles nu doar ca un set de conţinuturi prescrise, ci ca un cadru integrat care cuprinde:

- design-ul curricular (intenţiile educaţionale, structura competenţelor şi a învăţării),
- implementarea (transpunerea în practică prin predare şi învăţare),
- evaluarea (modalităţile prin care se verifică atingerea competenţelor).

Accentul pus de OECD este pe dezvoltarea competenţelor de secol XXI, definite ca un ansamblu format din: cunoştinţe (knowledge), abilităţi (skills), atitudini şi valori (attitudes and values).

Dacă curriculumul reprezintă sistemul de produse curriculare, sistemul de conţinuturi şi sistemul de finalităţi educaţionale, atunci monitorizarea curriculară constituie mecanismul prin care se verifică şi se ajustează coerenţa dintre intenţiile declarate şi realitatea practică în cadrul sistemului şi procesului de învăţământ. Monitorizarea curriculară este un proces formativ, continuu şi adaptativ, menit să ofere feedback în timp real despre eficienţa transpunerii curriculumului scris în practica şcolară.

Conform lui Hardie (2001), monitorizarea curriculumului şcolar este un proces sistematic şi ciclic, cu rol diagnostic şi corectiv: se identifică problemele şi lacunele în realizarea procesului educaţional şi propune soluţii pentru îmbunătăţirea acestuia. Astfel, monitorizarea nu are doar rol de control, ci şi de reglare şi dezvoltare continuă a calităţii educaţiei [3].

Din această perspectivă, monitorizarea curriculumului şcolar reprezintă o etapă indispensabilă în dezvoltarea permanentă a curriculumului scris şi a curriculumului predat–învăţat–evaluat. În acest cadru, monitorizarea evaluării rezultatelor învăţării ocupă un loc central, ca parte componentă a monitorizării curriculumului şcolar. Pe de o parte, monitorizarea curriculumului şcolar se realizează la

nivelul curriculumului scris, prin analiza produselor curriculare oficiale (curricula la discipline, manuale, ghiduri metodologice). Pe de altă parte, ea vizează curriculumul predat–învăţat–evaluat, urmărind modul în care intenţiile declarate sunt transpuse în experienţe reale de învăţare şi în modalităţi de evaluare.

Articolul de faţă îşi propune să identifice criterii clare şi aplicabile pentru monitorizarea evaluării rezultatelor învăţării, având ca punct de referinţă produsele curriculare – în special curriculumul la discipline şcolare.

METODOLOGIA UTILIZATĂ

Metodologia utilizată are ca obiectiv principal identificarea şi formularea unor criterii clare şi aplicabile pentru monitorizarea evaluării rezultatelor învăţării, prin raportare la produsele curriculare.

Pentru analiza curriculumului scris a fost utilizată tehnica analizei de conţinut a documentelor curriculare, prin identificarea aspectelor care fac referire explicită la evaluare.

Au fost selectate produse curriculare de referinţă, care constituie baza reglementară şi metodologică a organizării procesului de învăţământ în învăţământul general, şi anume:

- Curricula la discipline din diferite arii curriculare (Limbă şi comunicare, Matematică şi Ştiinţe, Educaţie socioumanistică), în care sunt specificate competenţele generale, competenţele specifice şi sugestiile metodologice pentru evaluare;
- Ghidurile de implementare a curricula disciplinelor, care oferă recomandări privind strategiile de predare-învăţare şi formele de evaluare aferente.

Analiza se concentrează exclusiv pe cadrul formal, pe curriculumul scris şi pe modul în care acesta oferă premise pentru monitorizarea evaluării rezultatelor învăţării. Într-o etapă ulterioară, cercetarea va fi completată prin chestionarea de teren cu elevi şi cadre didactice, pentru a integra şi dimensiunea curriculumului predat–învăţat–evaluat.

REZULTATE ŞI DISCUŢII

Analiza produselor curriculare a permis identificarea unor indicatori relevanţi pentru monitorizarea procesului de evaluare a rezultatelor învăţării elevilor, care pot fundamenta ulterior construirea

instrumentelor de monitorizare/ automonitorizare a procesului evaluativ. Nu s-a urmărit o prezentare detaliată pe fiecare arie curriculară în parte, ci extragerea unor elemente cu caracter transversal, care să permită formularea unui set de indicatori generali, transferabili şi aplicabili tuturor disciplinelor.

Tabelul 1 evidenţiază corespondenţa dintre reperele metodologice formulate în curricula disciplinelor selectate la nivel liceal şi indicatorii de monitorizare derivaţi printr-o analiză interpretativă, cu scopul de a fundamenta un cadru operaţional de monitorizare a procesului de evaluare.

Tabelul 1. Corelaţia: repere metodologice de predare-învăţare-evaluare identificate în curricula disciplinelor – indicatori de monitorizare a curriculumului evaluat (*sursa*: autor)

Repere metodologice de predare-învăţa-re-evaluare iden-tificate în curri-cula disciplinelor	**Indicatori de monitorizare a curriculumului evaluat**	
	Indicatori cantitativi	**Indicatori calitativi**
1. Realizarea evaluării iniţiale, formative şi sumative, ca parte integrantă a procesului de predare-învăţare, în scopul reglării şi optimizării activităţii didactice.	-Numărul de instrumente aplicate pentru evaluarea iniţială (teste, chestionare, discuţii de diagnoză) la început de modul/unitate; -Numărul de activităţi de evaluare formativă integrate în fiecare unitate de conţinut (ex. sarcini, feedback, autoevaluări); -Proporţia itemilor care măsoară nivele cognitive	-Coerenţa dintre obiectivele de învăţare şi instrumentele de evaluare utilizate; -Adecvarea sarcinilor de evaluare la nivelul de vârstă, nevoile şi stilurile de învăţare ale elevilor; -Claritatea şi utilitatea feedbackului oferit elevilor pentru a înţelege ce au reuşit şi ce trebuie îmbunătăţit; -Măsura în care evaluarea iniţială este folosită efectiv pentru ajustarea planificării didactice; -Relevanţa evaluării formative pentru

	complexe (analiză, sinteză, aplicare) din totalul instrumentelor de evaluare; Numărul de probe sumative realizate la final de modul/semestru conform cerinţelor curriculare.	sprijinirea progresului individual al elevului (nu doar verificare de rutină); -Echilibrul şi corectitudinea evaluării sumative, astfel încât să reflecte competenţele dobândite, nu doar reproducerea de informaţii.
2. Aplicarea strategiilor şi metodelor centrate pe elev, care stimulează structurile cognitive şi operatorii, valorifică potenţialul psihofizic şi intelectual al elevilor şi promovează reflecţia critică;	-Numărul itemilor de evaluare care solicită elevului argumentarea unui punct de vedere, analiză, sinteză, evaluare (la fiecare unitate de conţinut, la finalul modulului); -Diversitatea metodelor de evaluare care presupun implicarea elevilor şi oferirea feedbackului în aprecierea achiziţiilor (autoevaluare, evaluare reciprocă);	- Gradul în care sarcinile de evaluare favorizează gândirea critică şi reflexivă a elevilor; - Măsura în care evaluarea sprijină exprimarea opiniilor personale şi argumentarea acestora de către elevi; - Nivelul de coerenţă între metodele de evaluare aplicate şi finalităţile curriculare vizate; -Măsura în care evaluarea contribuie la dezvoltarea capacităţii elevilor de a aplica cunoştinţele în contexte noi; -Gradul în care feedback-ul primit de elevi este constructiv, orientat pe proces şi susţine autoreflecţia.
3. Accentul pe caracterul formativ al strategiilor şi metodelor de predare-învăţare-	-Numărul sarcinilor de evaluare formative integrate în proces (fişe de lucru, exerciţii de autoevaluare).	-Măsura în care evaluarea oferă contexte de orientare a învăţării viitoare, prin oferirea de feedforward; -Gradul în situaţiile de evaluare stimulează

evaluare, care vizează aplicarea cunoştinţelor, rezolvarea situaţiilor-problemă şi reflecţia critică asupra experienţelor de învăţare.	-Numărul situaţiilor-problemă sau al contextelor aplicative incluse în evaluare. -Numărul de ocazii în care elevii primesc feedback individualizat şi explicit asupra progresului lor.	gândirea critică şi creativă prin sarcini de explorare, reflecţie şi aplicare. -Calitatea feedback-ului oferit elevilor: relevanţa, claritatea şi caracterul constructiv al acestuia; -Nivelul de implicare a elevilor în procesul de autoevaluare şi reflecţie asupra propriei învăţări. -Gradul de transferabilitate al cunoştinţelor în situaţii noi, practice sau interdisciplinare.
4. Selectarea şi adaptarea strategiilor didactice (euristice, algoritmice, mixte) în funcţie de particularităţile de vârstă, interesele şi specificul grupului de elevi.	-Numărul tipurilor de strategii didactice (euristice, algoritmice, mixte) integrate în activităţile de evaluare; -Frecvenţa sarcinilor de evaluare care valorifică metode variate (ex. joc de rol, studiu de caz, proiect, portofoliu); -Frecvenţa evaluărilor care solicită elevilor aplicarea unor strategii diferite (individuale, de grup, interdisciplinare).	-Gradul de adecvare al metodelor de evaluare la particularităţile de vârstă şi la nivelul de pregătire al elevilor; -Nivelul de diversitate şi complexitate a strategiilor utilizate în procesul de evaluare; -Măsura în care strategiile de evaluare facilitează implicarea activă a elevilor.
5. Îmbinarea şi alternarea sistematică a activităţilor de lucru individual	-Numărul sarcinilor de evaluare individuale şi colective incluse	-Gradul în care evaluarea surprinde atât progresul individual, cât şi contribuţia elevului la activităţile colective;

cu cele colective, în grup.	într-o unitate de învăţare; -Numărul activităţilor de evaluare care presupun colaborare (proiecte, discuţii, jocuri de rol).	-Calitatea interacţiunii în cadrul evaluărilor de grup; -Gradul de transfer al competenţelor dezvoltate în sarcini de evaluare colective către contexte noi, interdisciplinare sau reale; -Nivelul în care activităţile de evaluare în grup evidenţiază contribuţia fiecărui elev şi nu doar produsul de grup.
6. Valorificarea corelaţiilor intra- şi interdisciplinare în activităţile de predare-învăţare-evaluare.	-Numărul itemilor de evaluare care solicită elevului realizarea de conexiuni cu conţinuturi din aceeaşi disciplină (intra-disciplinare); -Numărul sarcinilor de evaluare care solicită integrarea cunoştinţelor sau competenţelor din discipline diferite (interdisciplinare).	-Gradul în care sarcinile de evaluare promovează transferul de cunoştinţe între teme/unităţi de conţinut din aceeaşi disciplină; -Nivelul de complexitate al evaluărilor care solicită elevului conexiuni între discipline.

Analiza realizată evidenţiază faptul că reperele metodologice din curriculum permit formularea unor indicatori clari şi aplicabili pentru monitorizarea procesului de evaluare a rezultatelor învăţării.

Prin urmare, setul de indicatori conturează un cadru operaţional de monitorizare, cu valenţe formative şi reglatorii, care poate contribui la creşterea calităţii actului educaţional.

CONCLUZII

În baza rezultatelor obţinute conform analizei curriculumului scris, pot fi trasate următoarele concluzii privind monitorizarea curriculumului evaluat:

1. Curriculumul oferă cadrul de referinţă pentru evaluare, iar monitorizarea acestuia reprezintă un proces esenţial de reglare şi optimizare a actului educaţional.
2. Reperele metodologice identificate din curricula disciplinelor au permis formularea unor indicatori de monitorizare, cu aplicabilitate transversală la nivelul tuturor disciplinelor.
3. Indicatorii cantitativi (ex. numărul de instrumente, diversitatea metodelor, frecvenţa sarcinilor) şi indicatorii calitativi (ex. coerenţa, relevanţa, calitatea feedbackului) trebuie corelaţi pentru a asigura o imagine completă a procesului de evaluare.
4. Monitorizarea evaluării rezultatelor învăţării trebuie să pună accent pe funcţia formativă, nu doar pe verificare şi control, pentru a sprijini progresul individual al elevilor.
5. Setul de indicatori propuşi constituie un cadru operaţional flexibil, care poate fi adaptat şi aplicat în practică pentru a sprijini monitorizarea şi autoreglarea procesului de predare–învăţare–evaluare.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. *UNESCO Glossary*. Disponibil: https://uis.unesco.org/en/glossary-term/curriculum. [Accesat: 05.06.2025].
2. *Future of Education and Skills 2030/2040 OECD*. Disponibil: https://www.oecd.org/en/about/projects/future-of-education-and-skills-2030.html. [Accesat: 21.05.2025].
3. HARDIE, B. Managing monitoring of the curriculum. In: *Managing the Curriculum*. London: Paul Chapman Publishing. 2001. p. 70–88.

N.B.: Studiul a fost elaborat în cadrul Subprogramului de Stat *"Teoria şi metodologia monitorizării şi dezvoltării continue şi ciclice a Curriculumului şcolar"*, cifrul 01.14.01.